

Archiefbrief Oostende

jaargang 2, nr. 2 – juni 2006 – verschijnt driemaandelijks en wordt gratis verspreid

Editoriaal

Met dit juninummer vieren we de eerste verjaardag van de Archiefbrief. We staan o.a. even stil bij de Oostendse verkiezingen in het verleden, nemen een duik in de archieven van het Thermaal Instituut en werpen een licht op een wat vergeten beleg dat precies 300 jaar geleden plaatsvond. Verder brengen we u zoals gewoonlijk op de hoogte van het reilen en zeilen in het stadsarchief.

In het Archief werken we tijdens de zomer vlijtig door. Waar u zich ook bevindt en wat u ook van plan bent, we wensen u een zonnige en zorgeloze zomer.

SAO/PKIB1257 – een zomer tijdens het interbellum

In de kijker: het beleg van 1706

De herdenking van het beleg van 1604, enkele jaren geleden, ligt bij vele Oostendenaars nog vers in het geheugen. Maar weinigen weten dat Oostende ook in 1706 een beleg meemaakte dat weliswaar niet zo lang duurde, maar toch ook desastreuze gevolgen had voor de stad. Het is overigens ook een heel ander verhaal dan het beleg dat ruim honderd jaar eerder had plaatsgevonden. Toen waren er vier jaar voor nodig geweest om Oostende, net als de rest van Vlaanderen, terug onder Spaans bewind te krijgen. Nu was alles in enkele weken tijd "opgelost".

Toen de Spaanse koning Karel II in 1700 kinderloos overleed, maakte hij de troon over aan zijn achterneef Filips van Anjou die tegelijk ook een kleinzoon was van de Franse koning Lodewijk XIV. Die laatste zag hierin een uitgelezen kans om het Spaanse wereldrijk in zijn Franse rijk te integreren, alhoewel Karel II dat voor zijn dood uitdrukkelijk had verboden. De ambitie van Lodewijk XIV was ook niet naar de zin van de Franse tegenstanders, waaronder Engeland en de Nederlanden, die zich allemaal rond de Habsburgse tegenkandidaat Karel III schaarden.

Er braken woelige tijden aan in Europa en de strijd werd voorlopig beslecht op 23 mei 1706 tijdens de Slag van Ramillies waarbij de Engelse hertog Marlborough en prins Eugène van Savoye vrijwel heel Vlaanderen en Brabant terugwonnen van de Fransen.

SAO/PTIF97 - Zicht op de stad aan de westzijde tijdens het bombardement van 1706 (kopergravure door A. Benoist, uitgegeven door A. Dubosc)

De Franse generaal de la Motte wilde het rijke en strategisch belangrijke Oostende evenwel niet prijsgeven. Hij trok zich met zijn troepen terug in de stad, liet de bolwerken bewapenen en voorraden voor een langdurige belegering inslaan.

Zijn tegenstanders reisden hem achterna en vroegen op 6 juni om te capituleren, wat de la Motte pertinent weigerde. Daarop verzamelde de Engels-Nederlands-Habsburgse coalitie zich bij Oostende en zette op 23 juni de aanval in. Gedurende 14 dagen werd de stad gebombardeerd en beschoten. Op 6 juli 1706, na een wanhopige, mislukte aanval de dag ervoor, gaf de la Motte zich over. Voor de tweede keer in nauwelijks 100 jaar tijd lag de stad in puin en moest ze weer helemaal worden heropgebouwd.

De strijd om de Spaanse troon zou overigens pas in 1713, met de Vrede van Utrecht, worden getekend. Filips zou de Spaanse troon bestijgen, maar "zijn" Zuidelijke Nederlanden en enkele andere gebieden moeten afstaan aan de Oostenrijkse keizer Karel VI. Oostende zou vanaf dan geregeerd worden door de Oostenrijkse Habsburgers.

Erfgoeddag

Misschien was u één van de 755 bezoekers die op 23 april de tentoonstelling van de kleurrijkste prenten en workshop van de beeldbank in de Venetiaanse gaanderijen bezochten. We plaatsten enkele foto's van deze leuke dag als thema op de beeldbank.

SAO/L00314 – een sfeerbeeld van de erfgoeddag

Het Watertorenproject

Voorlopig valt er weinig nieuws te melden over de bouw van het nieuwe archiefdepot naast de oude watertoren. We wachten momenteel de aflevering van de bouwvergunning af. Dat er nog heel wat renovatie zal nodig zijn vooraleer we kunnen verhuizen, bewijst onderstaande foto van de binnenkant van de watertoren.

Een binnenzicht van de watertoren, 30 maart 2006 - © Guido Stubbe

Archief belicht: Thermaal instituut

Het Stadsarchief bewaart het archief van het Thermaal Instituut dat tot en met 1986 werd uitgebaat door de stad Oostende. Het betreft het archief dat op het moment van de stopzetting nog in het Thermaal Instituut werd bewaard en vervolgens is overgebracht naar het Stadhuis.

Bij de overbrenging van het archief naar het Stadhuis van Oostende werd de bestaande orde sterk verstoord zodat we het archief niet meer volgens de destijds gehanteerde ordeningsprincipes konden klasseren. Bovendien blijkt uit de archiefstukken dat het klassement destijds ook niet altijd even zorgvuldig is uitgevoerd. Toch hebben we, conform de principes van een goede archivering, ervoor geopteerd om aan dit klassement niet te raken en de oorspronkelijke dossiers bijgevolg als geheel te behouden.

De plaatsingslijst omvat 733 nummers en is thematisch en vervolgens chronologisch opgebouwd. Het oudste stuk dateert van 1856, het meest recente van 1987. Alhoewel het thermaal instituut pas in 1933 werd gebouwd, gaat het archief dus veel verder